Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών • Χειμερινό Εξάμηνο 2026–27

Διδάσκουσα Natassa Zervou-Velez · azervouv@aueb.gr

Διαλέξεις Δευτέρα, 9:15–12:30, Αίθουσα Τ101

Εργαστήρια Στο εργαστήριο Η/Υ που θα οριστεί

Ώρες γραφείου Δευτέρα και Τρίτη, 13:30–14:30, Κτίριο Δεριγνύ, 4ος όροφος

Στόχοι του Μαθήματος

Το μάθημα στοχεύει να παράσχει στους φοιτητές τα εργαλεία για την κατανόηση της λειτουργίας των σύγχρονων κεντρικών τραπεζών, του σχεδιασμού και της μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, με έμφαση στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed). Μέσα από πρακτικές εφαρμογές, οι φοιτητές θα εκτιμήσουν και θα ερμηνεύσουν συναρτήσεις αντίδρασης της νομισματικής πολιτικής, όπως κανόνες Taylor, με πραγματικά δεδομένα, και θα αναπτύξουν την ικανότητα να διαβάζουν την επικοινωνία και την έρευνα των κεντρικών τραπεζών. Το μάθημα απευθύνεται ιδιαίτερα σε φοιτητές που ενδιαφέρονται για σταδιοδρομία σε κεντρικές τράπεζες, διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, φορείς χάραξης οικονομικής πολιτικής, ή για συνέχιση σε μεταπτυχιακές σπουδές.

Περιεχόμενο του Μαθήματος

Το μάθημα ξεκινά από την αναλυτική εργαλειοθήκη που χρησιμοποιούν οι ίδιες οι κεντρικές τράπεζες για τον πληθωρισμό, το προϊόν και τα επιτόκια, και την επεκτείνει στην ανοικτή οικονομία. Εξετάζει τη σχέση πληθωρισμού και αγοράς εργασίας, τον ρόλο των προσδοκιών, καθώς και τη θεσμική αρχιτεκτονική και τα εργαλεία της ΕΚΤ και της Fed, συμβατικά και μη συμβατικά. Η ευρωζώνη, ως ενιαία νομισματική πολιτική για ετερογενείς οικονομίες, έχει κεντρική θέση στο μάθημα. Οι φοιτητές εργάζονται με πραγματικά δεδομένα για να εξετάσουν αν η εντολή της ΕΚΤ οδηγεί σε μετρήσιμα διαφορετική πολιτική από εκείνη της Fed.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

1. Χρησιμοποιούν το νεοκεϋνσιανό υπόδειγμα και τις βασικές σχέσεις της ανοικτής οικονομίας για την ερμηνεία της νομισματικής πολιτικής.
2. Εξηγούν τη σχέση πληθωρισμού, αγοράς εργασίας και προσδοκιών, και τον ρόλο των προβλέψεων στις αποφάσεις των κεντρικών τραπεζών.
3. Συγκρίνουν τις εντολές, τη διακυβέρνηση, τις στρατηγικές και τα εργαλεία της Fed και της ΕΚΤ.
4. Αξιολογούν τα οικονομικά επιχειρήματα υπέρ και κατά μιας νομισματικής ένωσης, με ιδιαίτερη αναφορά στη ζώνη του ευρώ.

5. Εκτιμούν και ερμηνεύουν μια συνάρτηση αντίδρασης νομισματικής πολιτικής και αξιολογούν τι μπορεί και τι δεν μπορεί να τεκμηριώσει μια τέτοια εκτίμηση.
6. Διαβάζουν και ερμηνεύουν ανακοινώσεις νομισματικής πολιτικής, ομιλίες και working papers κεντρικών τραπεζών.

Θεματικές Ενότητες

Η αναλυτική εργαλειοθήκη. Το νεοκεϋνσιανό υπόδειγμα· βέλτιστη νομισματική πολιτική και ο κανόνας Taylor· η αρχή του Taylor.

Η ανοικτή οικονομία. Ισοζύγιο πληρωμών· συναλλαγματικές ισοτιμίες, ισοδυναμία αγοραστικής δύναμης και ισοδυναμία επιτοκίων· το υπόδειγμα Mundell–Fleming και η υπερακόντιση της ισοτιμίας· διεθνής μετάδοση της νομισματικής πολιτικής και ο ρόλος του δολαρίου.

Πληθωρισμός, αγορά εργασίας και προσδοκίες. Η καμπύλη Phillips· η έξαρση του πληθωρισμού μετά το 2021· πληθωριστικές προσδοκίες, προβλέψεις των κεντρικών τραπεζών και επικοινωνία.

Η ΕΚΤ και η Fed. Αξιοπιστία και ανεξαρτησία· εντολές, διακυβέρνηση και στρατηγική· οι πρόσφατες αναθεωρήσεις στρατηγικής.

Εργαλεία και μηχανισμός μετάδοσης. Συμβατική πολιτική επιτοκίων· ποσοτική χαλάρωση, καθοδήγηση των προσδοκιών και άλλα μη συμβατικά εργαλεία.

Νομισματική ένωση. Κόστος και οφέλη ενός κοινού νομίσματος· άριστες νομισματικές περιοχές· η ευθραυστότητα μιας ατελούς νομισματικής ένωσης και η κρίση χρέους της ευρωζώνης.

Εμπειρικές εφαρμογές. Πηγές δεδομένων και επιλογή μέτρων πληθωρισμού και παραγωγικού κενού· εκτίμηση κανόνων Taylor για τη Fed και την ΕΚΤ· συμμετρία, ο ρόλος της συναλλαγματικής ισοτιμίας και διαρθρωτικές μεταβολές. Οι εφαρμογές γίνονται στο Stata.

Βιβλιογραφία

Βασικά συγγράμματα

- Καλυβίτης, Σ. (2023). *Δυναμική Διεθνής Μακροοικονομική*. Εκδόσεις Κριτική.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

- Schmitt-Grohé, S., Uribe, M., and Woodford, M. (2022). *International Macroeconomics: A Modern Approach*. Princeton University Press.
- De Grauwe, P. *Economics of Monetary Union*, 14th ed. Oxford University Press.
- Clarida, R., Galí, J., and Gertler, M. (1999). The Science of Monetary Policy: A New Keynesian Perspective. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1661–1707.
- Working Papers της ΕΚΤ και της BIS, επιστημονικά άρθρα, ανακοινώσεις νομισματικής πολιτικής και ομιλίες κεντρικών τραπεζών, που θα ανατίθενται στο μάθημα.

Οι διαφάνειες και τα αρχεία δεδομένων θα αναρτώνται στη σελίδα του μαθήματος.

Αξιολόγηση

Ο τελικός βαθμός του μαθήματος υπολογίζεται στην κλίμακα 0 έως 10, με βάση επιτυχίας το 5,0. Για την επιβράβευση της συνεχούς συμμετοχής και της πρακτικής εφαρμογής, οι φοιτητές μπορούν να συγκεντρώσουν έως **2,5 μονάδες bonus** κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Σκέλη Αξιολόγησης

- **Τελική Γραπτή Εξέταση (σε όλη την ύλη):** Βαθμολογείται με άριστα το 10,0.
- **Ενδιάμεση Εξέταση Προόδου (Νοέμβριος):** Έως **+1,0** μονάδα bonus.
- **Εργασία Μαθήματος:** Έως **+1,5** μονάδες bonus.

Υπολογισμός Τελικού Βαθμού (Χειμερινό Εξάμηνο)

Ο τελικός βαθμός σας στο τέλος του κανονικού εξαμήνου υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Τελικός Βαθμός} = \text{Βαθμός Τελικής Εξέτασης} + \text{Bonus Προόδου} + \text{Bonus Εργασίας}$$

Σημαντικός Όρος:

- Οι μονάδες bonus του εξαμήνου προστίθενται μόνο εφόσον ο φοιτητής λάβει τουλάχιστον **4,0** στην Τελική Γραπτή Εξέταση.

Επαναληπτική Εξέταση Σεπτεμβρίου

Σύμφωνα με τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου, οι φοιτητές μπορούν να συμμετάσχουν στην επαναληπτική εξέταση του Σεπτεμβρίου.

Εξεταστική Περίοδος Σεπτεμβρίου

Στην εξεταστική του Σεπτεμβρίου ισχύει η ίδια ακριβώς φιλοσοφία με το χειμερινό εξάμηνο. Οι μονάδες bonus που **ήδη κατακτήθηκαν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου** (+1,0 από την Πρόοδο και +1,5 από την Εργασία) προστίθενται απευθείας στον βαθμό της γραπτής εξέτασης του Σεπτεμβρίου (με ανώτατο όριο το 10,0). **Σημαντικές Διευκρινίσεις:**

- **Δεν υπάρχει η δυνατότητα για επιπλέον (ή επαναληπτική) εργασία και πρόοδο** την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι φοιτητές εξετάζονται αποκλειστικά και μόνο στην τελική γραπτή εξέταση.
- Αν ένας φοιτητής δεν συμμετείχε στην πρόοδο ή στην εργασία κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, λαμβάνει 0 μονάδες bonus. Αυτό σημαίνει ότι ο τελικός του βαθμός θα βασιστεί αποκλειστικά (100%) στην εξέταση του Σεπτεμβρίου.
- Όπως και στο χειμερινό εξάμηνο, οι μονάδες bonus του εξαμήνου προστίθενται μόνο εφόσον ο φοιτητής λάβει τουλάχιστον **4,0** στην εξεταστικη Σεπτεμβρίου.

Εργασία Μαθήματος

Η εργασία είναι μια εφαρμοσμένη εμπειρική άσκηση, η οποία εστιάζει κυρίως στην εκτίμηση και ερμηνεία συνάρτησεων αντίδρασης νομισματικής πολιτικής. Βασίζεται στις οικονομετρικές μεθόδους που καλύπτονται στα εφαρμοσμένα μαθήματα.

Προδιαγραφές και Απαιτήσεις Υποβολής:

- **Παραδοτέα:** Οι φοιτητές υποχρεούνται να υποβάλουν:
  1. Την τελική γραπτή αναφορά σε μορφή αρχείου **.pdf**.
  2. Τον πλήρη και αναπαραγώγιμο κώδικα και δεδομένα της οικονομετρικής ανάλυσης.
  3. Παρουσίαση της εργασίας στη τάξη.
  4. Εκπρόθεσμες υποβολές δεν θα γίνονται δεκτές.
- **Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης (AI):** Η εργασία πρέπει να αποτελεί προϊόν της προσωπικής προσπάθειας των φοιτητών. Η χρήση εργαλείων παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (π.χ. ChatGPT) επιτρέπεται **μόνο** υποστηρικτικά (π.χ. για διορθώσεις κώδικα ή συντακτικού) και πρέπει υποχρεωτικά να δηλώνεται ρητά σε ειδικό παράρτημα στο τέλος της αναφοράς.

Αναλυτικές οδηγίες για τη δομή της αναφοράς, τα διαθέσιμα δεδομένα και την ακριβή προθεσμία υποβολής θα ανακοινωθούν στο μάθημα και στο eClass.

Κανόνες του Μαθήματος

Η παρακολούθηση συνιστάται ιδιαίτερα· τα εφαρμοσμένα μαθήματα, ειδικότερα, είναι δύσκολο να αναπαραχθούν μόνο από τις διαφάνειες. Η εργασία πρέπει να είναι προσωπική εργασία του φοιτητή.
Χρήση Ηλεκτρονικών Συσκευών στην Τάξη

- **Απενεργοποίηση κινητών τηλεφώνων:** Τα κινητά τηλέφωνα πρέπει να είναι στο αθόρυβο (ή απενεργοποιημένα) και μέσα στις τσάντες κατά τη διάρκεια της παράδοσης. Η χρήση τους στην τάξη για μηνύματα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή κλήσεις αποσπά την προσοχή και δεν επιτρέπεται.
- **Φορητοί Υπολογιστές / Tablets:** Επιτρέπονται **αποκλειστικά και μόνο** για την κράτηση σημειώσεων ή για τις ανάγκες των πρακτικών ασκήσεων του μαθήματος.

Ακαδημαϊκή Δεοντολογία & Αντιγραφή

- **Μηδενική ανοχή στην αντιγραφή:** Οποιαδήποτε μορφή λογοκλοπής ή αντιγραφής στην εργασία ή στις εξετάσεις (πρόοδο και τελικό διαγώνισμα) συνεπάγεται τον άμεσο μηδενισμό του φοιτητή και την παραπομπή του στα αρμόδια όργανα του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Πανεπιστημίου.

Επικοινωνία & Ώρες Γραφείου

- **Ακαδημαϊκά Email:** Για οποιαδήποτε επικοινωνία μέσω email, οι φοιτητές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τον επίσημο πανεπιστημιακό τους λογαριασμό (@aueb.gr) και να αναγράφουν τον τίτλο του μαθήματος στο θέμα.
- **Ώρες Γραφείου:** Για απορίες σχετικά με την ύλη ή την εργασία, οι φοιτητές ενθαρρύνονται να ρωτούν κατά την διάρκεια του μαθήματος, να επισκέπτονται τη διδάσκουσα κατά τις επίσημες ώρες γραφείου, ή με ραντεβού.